

Νύμφη των

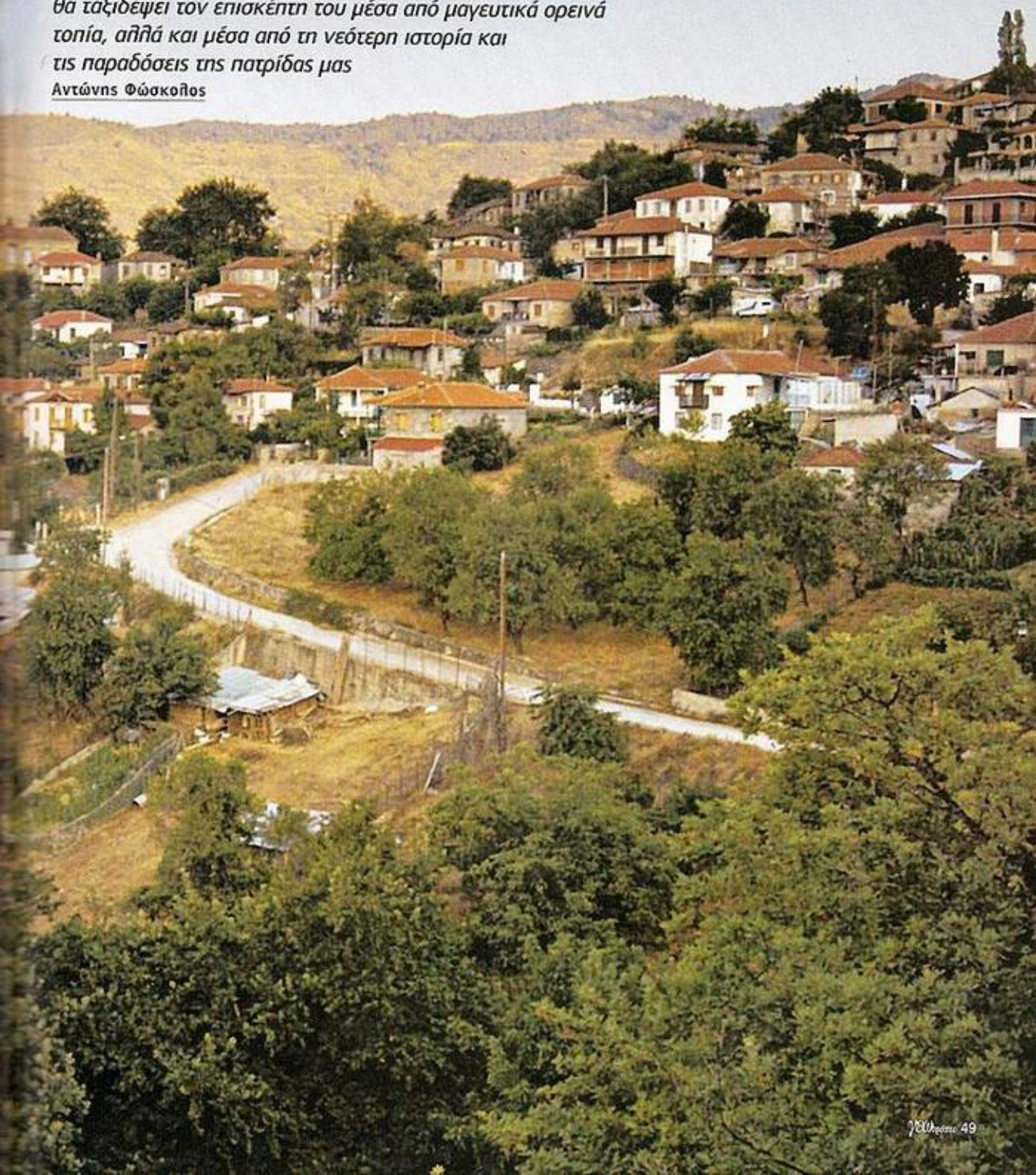
Το ορεινό χωριό, στο σημείο που συναντιούνται τα όρια των νομών Καρδίτσας, Ευρυτανίας και Φθιώτιδας και που αποκαλείται «νύμφη των Αγράφων»,

Κείμενο - φωτ:

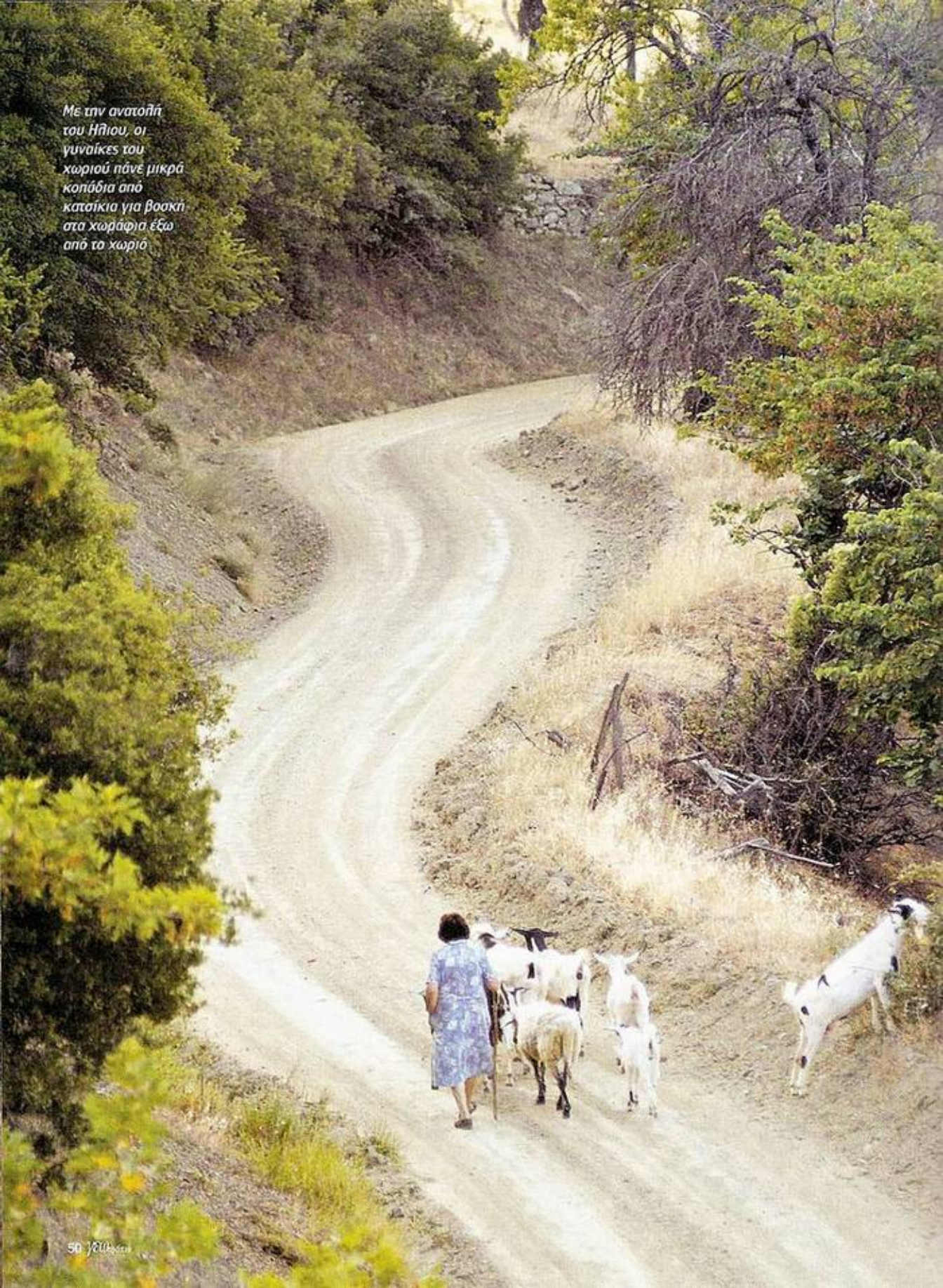

Αγράφων

Θα ταξιδέψει τον επισκέπτη του μέσα από μαγευτικά ορεινά τοπία, αλλήλα και μέσα από τη νεότερη ιστορία και τις παραδόσεις της πατρίδας μας
Αντώνης Φώσκοιλος

Με την ανατολή
του Ηλίου, οι
γυναίκες του
χωριού πάνε μικρά
κοπάδια από
κατσίκια για βοσκή
στα χωράφια έξω
από το χωριό

Αφήνουμε πίσω μας την εθνική οδό, που οδηγεί από τη Λαμία στο Καρπενήσι, και από το χωριό Βίτολη ακολουθούμε την πορεία που δείχνει η μικρή πινακίδα που γράφει «Ρεντίνα». Οι ντόπιοι, κοντά στους οποίους σταματάμε για να επιβεβαιώσουμε ότι πηγαίνουμε σωστά, είναι φιλικοί και η ευχή τους για «καλό δρόμο» συμπληρώνεται με χαμογελαστά πρόσωπα τις πληροφορίες. Με κάθε στροφή του ο δρόμος μάς ανεβάζει πιο ψηλά στο βουνό και μια αίσθηση μοναξιάς αρχίζει να γίνεται αισθητή από την απουσία άλλων οχημάτων στο δρόμο.

Τα παλιά πέτρινα σπίτια, κρυμμένα πίσω από δέντρα, δεξιά και αριστερά του δρόμου, μας τραβάνε την προσοχή. Μόλις το επιτρέπει ο στενός δρόμος σταματάμε για να περιεργαστούμε κάποιο από κοντά και, με την ηχητική συνοδεία ενός οικιάτρου που θορυβεί από τον αέρα σε κοντινό χωράφι, αφοσιωνόμαστε στις ιδιαιτερότητες του σπιτιού. Οι δύο τουφεκίες που ακούγονται, με διαφορά λεπτών μέσα από το δάσος, μας δίνουν ένα αίσθημα ότι δεν είμαστε μόνοι μας στο έρημο βουνό. Συνεχίζουμε την ανάβαση λίγο μετά, εντυπωσιασμένοι από το

ορεινό τοπίο. Στο χωριό Ροβολιάρη τελειώνει ο ασφαλτόδρομος και συνεχίζουμε σε μαλακό και καλοδιάβατο χωματόδρομο μέσα σε δάσος από έλατα και πλατάνια. Περίπου είκοσι χιλιόμετρα μετά φτάνουμε στα κυκλωμένα από τα δέντρα ιστορικά κτήρια της Μονής Ρεντίνας. Παρ' ότι είναι η ώρα που τελειώνει το επισκεπτήριο, ο τρόπος με τον οποίο μας υποδέχονται οι μοναχές μάς κάνει να εκμηδίσουμε ακόμη πιο πολύ τον ιερό χώρο. Στο εσωτερικό της μονής βρίσκουμε το καθολικό, περιτριγυρισμένο από τις πτέρυγες των κελιών και από ψηλούς τοίχους. Ο λαμπρός ναός είναι αγιορείτικου τύπου με τρούλο και τους τοίχους και την οροφή στο εσωτερικό του κοσμούν πλήθος αγιογραφιών που χρονολογούνται στα μέσα του 17ου αιώνα. Η καταγραμμένη ιστορία της Μονής Κοιμήσεως της Θεοτόκου ξεκινάει με την πρώτη ανακαίνιση το 1579, ενώ ο ναός παίρνει τη σημερινή του μορφή το 1662, χάρη σε δωρεές των ευγενών Φράγκου και Μόσχου.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας λειτουργεί στο χώρο της μονής νοσοκομείο, που περιθάλπει τους άπορους από τα γύρω χωριά, ενώ στο παρεκκλήσι της, του Τιμίου Σταυρού, η παράδοση θέλει να λειτουργεί «κρυφό σχολείο». Στα μέσα του 18ου αιώνα ιδρύεται στη μονή Σχολή Ελληνικών Γραμμάτων, που εξελίσσεται σε ανώτερα, με φημισμένη βιβλιοθήκη. Στα απελευθερωτικά κινήματα του 19ου αιώνα μεγάλο μέρος των κτηρίων της μονής καταστρέφεται στις συγκρούσεις με τους Τούρκους. Το καθολικό και οι ▶

Από τους κήπους εξέχουν κλαδιά από καρποφόρα δέντρα και πολύχρωμα λουλούδια

Η Ρεντίνα βρίσκεται σε υψόμετρο 900, στην πλαγιά του όρους Προφήτη Ηλία. Έχει 450 μόνιμους κατοίκους και 2.000 τους καλοκαιρινούς μήνες, όταν επιστρέφουν στο χωριό οι Ρεντινιώτες της διασποράς

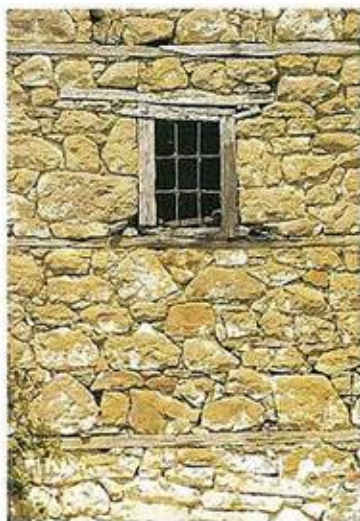
Τα εγκαταλειμμένα σπίτια είναι ελάχιστα και ανήκουν κυρίως σε οικογένειες που μετανάστευσαν στο εξωτερικό

Η εκκλησία του Αγίου Νικολάου θεωρείται ότι είναι η παλαιότερη της περιοχής

Ν. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Ο όμορφος οικισμός, με τους 450 μόνιμους κατοίκους, έχει κηρυχθεί παραδοσιακός και διατηρητέος

► δύο από τις τέσσερις πτέρυγες των κελιών αναστηλώνονται χρόνια αργότερα με χρηματοδότηση της πολιτείας και των Ρεντινωτών. Στη γιορτή της το Δεκαπενταύγουστο έρχεται για να προσκυνήσει στη μονή πλήθος κόσμου από τα γύρω χωριά, ενώ ειδική γιορτή γίνεται και στις 22 Μαρτίου προς τιμήν του Αγίου Βασιλείου, πρεσβυτέρου της εκκλησίας της Αγκυρας, τμήμα της κάρας του οποίου φυλάσσεται στη μονή. Κάποια στιγμή μάς ενημερώνουν ότι έχει έρθει η ώρα του εσπερινού και πρέπει να αναχωρήσουμε. Ευγνώμονες αποχωριτάμε τις μοναχές και παίρνουμε το δρόμο προς τη Ρεντίνα. Εφτά χιλιόμετρα διαδρομή και με τον Ηλιο να δύει πίσω από τα βουνά, φτάνουμε στην πλατεία του χωριού.

Οι φωνές των παιδιών από την παιδική χαρά, κοντά στην πλατεία, που ακούγονται σε όλο το χωριό, δίνουν το δικό τους τόνο στη βραδιά και η νύχια επιβάλλεται ήρεμα πάνω από το χωριό μόλις και τα τελευταία παιδιά παίρνουν το δρόμο για το σπίτι. Λίγη ώρα μετά, το μόνο που διακόπτει την ησυχία του βουνού είναι τα σποραδικά γαβγίσματα σκυλιών από την αυλή κάποιου σπιτιού. Με την ανατολή του Ηλίου κάποιοι από τους κατοίκους έχουν ήδη ξεκινήσει για τη δουλειά. Στους δρόμους του χωριού γυναίκες σκουπίζουν τη σκόνη, άλλες πάνε μικρά κοπάδια από κατοικία για βοσκή στα χωράφια έξω από το χωριό και άλλες μαζεύουν από τα περιβόλια των σπιτιών τα απαραίτητα υλικά για να μαγειρέψουν. Οι άντρες περνάνε από νωρίς από τα καφενεία του χωριού για καφέ και

κουβεντούλα, πριν συνεχίσουν το δρόμο τους για άλλες δουλειές. Η Ρεντίνα βρίσκεται σε υψόμετρο 900, στην πλαγιά του όρους Προφήτη Ηλία. Έχει 450 μόνιμους κατοίκους και 2.000 τους καλοκαιρινούς μήνες, όταν επιστρέφουν στο χωριό οι Ρεντινωτές της διασποράς. Ο όμορφος οικισμός έχει κηρυχθεί παραδο-

σιακός και διατηρητέος και τα σπίτια του χωριού, χτισμένα ανάμεσα σε πλατάνια και βελανιδιές, διατηρούν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής. Από τις αυλές τους εξέχουν κλαδιά από καρποφόρα δέντρα και πολύχρωμα λουλούδια και η βόλτα στο χωριό μοιάζει με περίπατο σε μεγάλο κήπο. Τα εγκυκαλειμμένα σπίτια μέσα στο χωριό είναι ελάχιστα και ανήκουν κυρίως σε οικογένειες που μετανάστευσαν στο εξωτερικό. Στην πλατεία του χωριού βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, χτισμένη το 1662, χρονολογία που συμπίπτει με την ολοκλήρωση του ναού της μονής και είναι ενδεικτική της οικονομικής ευρωστίας του χωριού την εποχή που το αποκαλούσαν και Αγιούπολη των Αγράφων. Στο εσωτερικό της εκκλησίας εντυπωσιάζουν το ξυλόγλυπτο τέμπλο, οι αγιογραφίες (1719) και η περίτεχνα ζωγραφισμένη ξύλινη οροφή (1759). Σε παρεκκλήσι της στεγάζεται Μουσείο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης, όπου φυλάσσονται θρησκευτικά κειμήλια αιώνων. Κοντά στην εκκλησία βρίσκεται το επιβλητικό διώροφο κτήριο του σχολείου, δωρεά του ευεργέτη Α. Συγγρού. Σε άλλη τοποθεσία μέσα στο χωριό, ανάμεσα σε πανύψηλα αιωνόβια πλατάνια και πάνω από την πηγή που α-

Η νύχτα επιβόητη την ηρεμία της από νωρίς στους δρόμους του χωριού

στην εκκλησία βρίσκεται το επιβλητικό διώροφο κτήριο του σχολείου, δωρεά του ευεργέτη Α. Συγγρού. Σε άλλη τοποθεσία μέσα στο χωριό, ανάμεσα σε πανύψηλα αιωνόβια πλατάνια και πάνω από την πηγή που α-

*Το δάσος φτάνει
μέχρι τους
πρόποδες του
όρους Βελουχιού*

ναβλύζει μέσα από το βουνό, βρίσκεται η εκκλησία του Αγίου Νικολάου, που θεωρείται η παλαιότερη της περιοχής. Η Ρεντίνα γνωρίζει την ακμή της στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, όταν εκεί καταφεύγουν κάτοικοι άλλων χωριών. Η κτηνοτροφία και η σποροτροφία την καθιστούν από τα πιο πλούσια χωριά των Αγράφων. Συγκαταλέγεται σε αυτά που αποκτούν αυτονομία με τη συνθήκη του Ταμασιού το 1525 και ως έδρα καπεταναίων πρωτοστατεί στους αγώνες για ανεξαρτησία από τους Τούρκους. Μετά την απελευθέρωση γίνεται έδρα του δήμου Μενελαΐδας από το 1883 έως το 1912.

Σημαντικός είναι όμως και ο ρόλος που διαδραματίζει στον αντικατοχικό αγώνα κατά των Γερμανών, όταν με δικό της αντάρτικο τμήμα, το τμήμα «Μενελαΐδας», συμμετέχει στην Εθνική Αντίσταση. Στο κτήριο του σχολείου, στην πλατεία της Ρεντίνας, μεταφέρεται στις 6 Μαρτίου 1944, από τα Λουτρά Σμοκόβου, η σχολή Εφέδρων Αξιωματικών του ΕΛΑΣ και μεταξύ αυτών που αποφοιτούν από τη σχολή, για πρώτη φορά, υπάρχουν και δύο γυναίκες, μάχιμοι αξιωματικοί. Στο ίδιο κτήριο στεγάζεται από το 1990 το Μουσείο της Εθνικής Αντίστασης, που δημιουργείται με πρωτοβουλία της Ένωσης Αγραφιωτικών Χωριών, της κοινότητας Ρεντίνας και του Συλλόγου Ρεντινιωτών. Ανάμεσα στα εκθέματα, και ένας πολύγραφος με τον οποίο τυπώθηκαν οι πρώτες προκηρύξεις του ΕΑΜ που καλούσαν το λαό σε εξέγερση κατά των κατακτητών και ο οποίος έμεινε θαμμένος στη γη για περίπου μισό αιώνα. Ο κ. Νίκος Αυγέρος,

που μας ξαναγεί στο μουσείο, μας μιλάει για τις μέρες του αγώνα, όταν ο Βελουχιώτης και ο Σαράφης επέκτιπταν τη Ρεντίνα και εκείνος ήταν ακόμη παιδί. Δείχνει στα εγγόνια του, που ήρθαν μαζί μας παρά, τη φωτογραφία με τον πατέρα Σημίτη και απαντάει με στοργή στις ερωτήσεις τους για το ποιοι από αυτούς στις φωτογραφίες ζουν και ποιοι όχι. Ιδιαίτερη θέση

στο μουσείο έχει ο Σπύρος Μελετιζής, ο φωτογράφος της Αντίστασης, τον οποίο το μουσείο τίμησε σε ειδική εκδήλωση και χωρίς τον οποίο, όπως λένε, η Αντίσταση θα ήταν πολύ φτωχή. Ένα παράξενο συναίσθημα μας διαπερνά όταν, δειχνοντας σε μια από τις φωτογραφίες του μουσείου έναν ψηλό και με σπινθηροβόλο βλέμμα γενειοφόρο αντάρτη του ΕΛΑΣ, ο κ. Νίκος αποκαλύπτει ότι είναι ο αγέραςος κ. Ραμαντάνης, πρόεδρος του συλλόγου «Φίλων Μουσείου Εθνικής Αντίστασης Ρεντίνας-Αγράφων», με τον οποίο μιλούσαμε λίγα λεπτά πριν στο καφενείο του χωριού.

Αναχωρούμε το επόμενο πρωί από τη Ρεντίνα με την ικανοποίηση

που νιώθει κανείς όταν γνωρίζει έναν καινούργιο τόπο, αλλά και με ένα αίσθημα ευγνωμοσύνης, γιατί στο χωριό αυτό μας απέδειξαν ότι η ελληνική φιλοξενία δεν είναι μια αφηρημένη έννοια από το παρελθόν, αλλά παραμένει γνώρισμα έμφυτο, απροσποίητο και ζωντανό. Επιλέγουμε τον καινούργιο ασφαλτοστρωμένο δρόμο που οδηγεί στο Καρπενήσι και για 25 υπέρροχα χιλιόμετρα διασχίζουμε ένα πυκνό ελατόδασος που φτάνει μέχρι τους πρόποδες του τεράστιου πέτρινου όγκου που ονομάζεται Βελούχι.

Το μόνο που διακόπτει την ησυχία του βουνού είναι τα σποραδικά γαβγίσματα σκυλιών από την αυλή κάποιου σπιτιού

*Η βόλτα στο
χωριό μοιάζει
με περίπατο
σε μεγάλο κήπο*